

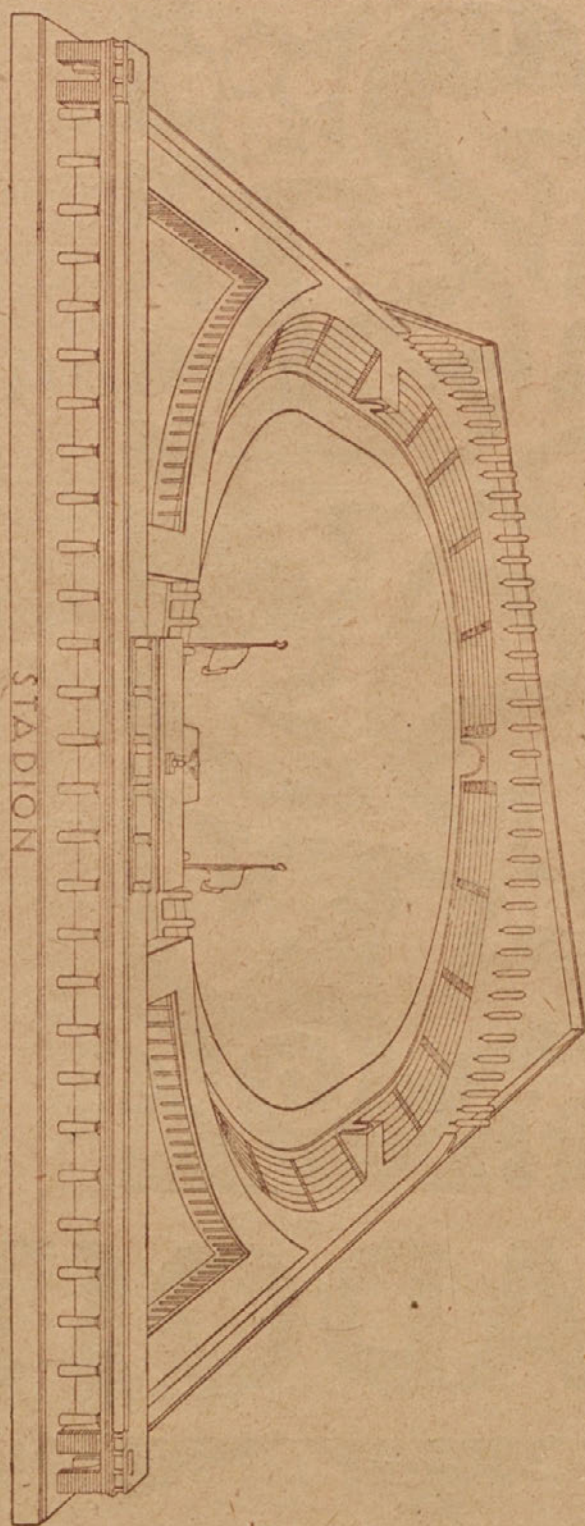
Poštšina plačana v gotovini.

MLADOST

1926

Št. 5

LETNIK XIX

MAJ 1926

ŠTEVILKA 5

Dr. Jože Jeraj:

Obnova viteštva v slovenskih fantih:

Orlovska organizacija hoče mlade fante vzgajati za viteze, dobre, plemenite, fino izobražene može. Viteštvo je poseben vzor naših fantov pri Orlu. Izhaja ta vzor viteštva iz najlepše in najkulturnejše dobe srednjega veka, ko so vitezi na srednjeveških gradovih smatrali za svojo največjo čast in slavo, da branijo s svojim mečem, ščitom in sulico uboge, vdove in sirote. To je bil tisti zlati čas, ko močni in silni ljudje niso zlorabljali teh svojih darov, da ž njimi gazijo pravice slabejših, temveč, da jih podpirajo in varujejo. Vsakega omikanca tiste dobe ideal je bil postati vitez, za vse dobro in lepo vnet mož; denar, bogastvo je bila postranska stvar.

Davno že so minuli ti lepi viteški časi srednjega veka. Visoki gradovi na gorah so se zrušili pod zobom časa, na njih ne prebivajo več plemeniti vitezi, na grajskih dvoriščih se ob slavnih igrah ne bleščijo več viteški šlemi, oklepi in viteške čelade. Mrtvi so gradovi v naših časih, mrtev je ž njimi tudi stari viteški duh v prebivalcih, ki stanujejo ob teh gradovih. Mesto plemenitega viteškega duha pa vlada širom sveta sebični duh uživanja in materializma. Ni več ideal žrtvovati se, služiti, temveč čim več pridobiti, čim več profitirati, nad čim več gospodovati. Sredi tega neviteškega sveta pa je dvignila med nami prapor nova viteška organizacija, ki hoče v novih modernih razmerah v naši mladini obuditi stari duh viteštva, organizacija orlovstva.

Kraj, kjer je cvetelo staro viteštvo, so bili visoko zidani gradovi. Orlovski odseki pa naj bodo moderni viteški gradovi, ki naj v njih gnezdiijo moderni vitezi. V orlovskih odsekih so zbirališča vseh tistih, ki hočejo stara viteška izročila na moderen način obnoviti. Ne bilo bi pametno obnavljati stare srednjeveške razmere. Orli se ne bodo več borili z mečem, ščitom ali sulico, tudi ne bodo gradili visokega obzidja za obrambo. Orli hočejo vse moderne pridobitve držati, a jih zajedno prešiniti z viteškim duhom starih gradov. Ohraniti viteškega duha ter vitezov požrtvovalno in plemenito srce, to je orlovski vzor.

Naši fantje se zavedajo, da to ni lahka stvar. Viteštvo ni dar narave, temveč magoslavni venec po neštetih bojih in naporih. Kakor so se morali mladi vitezi v viteški šoli na gradovih dolga leta v trajnem trudu in naporu boriti za viteško čast, tako si naši orlovski vitezi v orlovski šoli domačega odseka, na sestankih in pri telovadbi, s požrtvovanjem in disciplini-

ranostjo pridobivajo orlovsko viteštvo. S samovzgojo brusijo in pilijo svojo po naravi grčasto fantovsko nrav. V njej so plemenite in neplemenite stvari. Viteštvo pa je nekaj plemenitega. Naši fantje zato vedo, da vsaka plemenita stvar rabi nege; drevo v vrtu gnoji, obrezuje vrtnar, v orlovski šoli pa fant čisti in obrezuje svojo fantovsko nrav. Visoki topoli, vitke in čvrste smreke ne rastejo na kamenju, temveč v močni rodovitni zemlji. Naši fantje Orli, ki so visoki kakor topoli, čvrsti kakor zelene naše smreke, so zrastle na pognojeni in izčiščeni zemlji strumne in energične orlovske vzgoje. Viteštvo naših fantov je plod stalnega dela in samopremagovanja.

Samopremagovanje in plemenitost naših fantov pa dosega svoj višek v orlovski pripravljenosti za službo. Bistvo srednjeveškega viteza je bilo nekdanj ideal služiti Bogu, domovini, vdovam in sirotam brez vsakega plačila, iz gole krščanske ljubezni. Prav isti ideal, podrediti svoje mlade fantovske moči visokim vzorom, preveva tudi Orle. Orli služijo vzvišenim orlovskim načelom, svojim voditeljem v organizaciji, služijo posebno Bogu, cerkvi, vsem slabim in pomoči potrebnim. Iz te pripravljenosti za službo vsem višjim izvira prelepi ideal orlovske zvestobe. Današnji svet, ki je izenačil vse razločke, stanovske in socialne, do skrajnosti, ne razume več, kaj je zvestoba, ne ve tudi več, kaj je čast. Zvestobo moramo izkazovati le tistemu, ki vemo, da je nad nami in mu to vzvišenost tudi vdano priznavamo, odtod imamo potem tudi čast. Naši fantje izkazujejo zvestobo in vdanost Najvišjemu nad nami, Bogu, odtod njihova čast, naši fantje izkazujejo zvestobo svojim voditeljem, odtod njihova slava. Zato orlovska mladina jasno izpoveduje vsemu današnjemu emancipiranemu svetu, ki se je odvadil služiti: **v službi je viteška čast.**

Viteška čast narekuje ščititi vdove, sirote in slabe. Saj ravno tisto, kar je slabo, potrebuje podpore močnega. Orli vedo, da se v tem pokaže fantovska moč, koliko zna dvigati slabe. Zato Orli vedno podpirajo ponižane, teptane, zatirane. Čim bolj kdo trpi, čim bolj kdo omahuje pod težkimi udarci usode, tem bližji je viteškemu orlovskemu srečanju.

Najbolj pa se razodeva viteška plemenitost Orlov do slabejšega, pomoči potrebnega, v njihovem odnosu do ženstva. Dekle je po naravi slabotnejše od hrusta fanta, ne more samostojno živeti, se ne more braniti, potrebuje zaščito in opore kakor vinska trta na rodovitnem vinskem griču. Fantje Orli jim to zaščito nudijo. Globoko jih spoštujejo, se napram njim plemenito obnašajo, branijo njihovo čistost in čast. V vsaki mladenki vidijo sestro Marije, Matere božje, odtis svoje rodne matere. Vedno ostati neomadeževan branitelj ženske časti je njihova najvišja viteška čast.

Iz vsega globokega doživetja viteštva pa izhaja tisto plemenito obnašanje naših Orlov, ki se tudi na zunaj pokazuje v tako lepih viteških manirah. Do zadnjega časa smo Slovenci preveč zanemarjali zunanjo opipljenost lepega, uglaženega vedenja, tako da so nam tuje očitali, ne čisto po krivici, rovtarstvo. In vendar so bili naši fantje dobri, samo znali niso tudi na zunaj izraziti svojega dobrega srca v prikupljivem obnašanju, umerjenem nastopu, vljudnem pozdravljanju in sploh v lepih družabnih manirah. Odkar pa je novodobno viteštvo orlovstva zacvetelo po naših vaseh, gremo z velikimi koraki tudi v tem oziru naprej. Dozorelo obnašanje naših fantov na orlovskih prireditvah in v javnosti vzbuja spoštovanje in čast temu viteštvu naših fantov tudi pri nasprotnikih. Tako je tudi zunanja finesa v obnašanju fantov Orlov usovršitev viteškega zmačaja in časti.

Zato naj se širi novodobno orlovsko viteštvo od vasi do vasi, od mesta do mesta, po naši lepi slovenski domovini! Širom sveta naj oznanja slavo požrtvovalnosti, ljubezni in plemenitosti njenih prebivalcev!

Škender:

Pesem.

*Na vasi nedeljo trijancijo,
na vasi. —*

*Kaj so mi tisti časi,
Ko sem bil še ministrant
in sem pritrkaval, da je bilo joj! —*

*Zdaj imam harmoniko, sem božji muzikant,
pa v štimanko mojo škilijo vse fare,
če očito ne, pa kontrabant. —*

Junaštvo.

Nemški spisal dr. J. Klug, prevel J. J.

Eno uro je pred nočjo.

Stana pl. Javorska kleči še vedno ob mrtvaški postelji, na katero so bili položili mrtvega soproga... Kleči še vedno brez solza, prav kakor ob uri, ko so ji prinesli ustreljenega. V blazni bolečini se je vrgla čez mrtvo truplo sprogovo in ga ljubkovala, kakor da je hotela z gorkoto svoje ljubezni vrniti mrzlemu truplu ubeglo življenje — potem pa jo je prevzela tista topa, brezizrazna resignacija, v katere svinčenem oklepu še sedaj kleči ob truplu.

Otroški koraki se zaslišijo izza nje. Dvoje mehkih dečjih ročic se oklene vratu klečeče, in kodrolasa glavica se privije k njenemu licu. »Mamica,« ji šepeta sedemletni slokovzrasli otrok, »mamica, zvečer bova molila, kakor zmeraj« — in zopet se mu vsujejo solze po licih kakor že neštetokrat ta prežalostni dan, ko nadaljuje: »Mamica, za očeta še nisva nič molila k ljubemu Bogu!«

Tu se Stana Javorska vzravna in s krepkim objemom pritisne k sebi otroka. »Sedaj imam samo še tebe, Milan,« govori otroku z besedo človeka, ki je ranjen v najglobljo globino srca, »zato morava trdno skupaj držati!« In pošlje otroka v spalnico, da se sleče ter mu pove, da pride kmalu za njim, da bo ž njim molila.

Molila! Kako je sedaj prav to težko! Sedaj v tej uri, ko stoji satan za njo in ji šepeta v dušo: »Kaj, moliti še hočeš? Tisti, ki si molila k njemu, je vendar prav isti, ki je naredil iz tebe vdovo in iz otroka siroto! Ali ni mogel, ki je vsemogočen, kroglo naravnati drugam, kakor je letela? Ali ni mogel...«

Stana Javorska gre s trudno roko preko razboljenega čela. Kaj pomaga sedaj vse razmišljanje o tem, kaj bi se bilo lahko drugače izteklo in se ni! Saj je itak vse pri kraju — vsa sreča, vsa sreča življenja uničena... za vselej, za vsekdar!

Nesrečna žena gre po opravlku v delavnico svojega mrtvega moža. Tu ji pade pogled na pismo, ki je nanjo naslovljeno s črkami, ki v njih spozna pisavo svojega soproga. Hlastno pretrga ovoj — in sedaj prvič se ji ulijejo solze iz oči, ko bere mrtvega zadnji pozdrav, ki ga je napisal v življenju:

»Najdražja Stana! Moja čast me kliče na dvoboj — in jaz ne vem, vaju li vidim še kedaj. Pa saj veš, da je zate in za Milana za vse slučaje poskrbljeno, in če padem, bo to tudi junaška smrt! Kakorkoli..., sprejmi pa mojo zadnjo zahvalo za vso tvojo ljubezen, ki mi je edina naredila življenje življenja vredno! Vzgoji Milana dobro in izpolni mi, ki mi nisi nobene prošnje odbila, še zadnjo

željo: Daj, če ne pridem več živ nazaj, da Milan ob mojem truplu priseže, da hoče postati vreden svojega očeta, ki si je vedno prizadeval biti plemenit mož, in da bo nekoč maščeval mojo smrt, kakor bo najbolje vedel in znal! Zbogom Stana, zbogom Milan — nekdo vaju je bolj ljubil kot vse drugo! — Ludovik grof Javorski.«

To bere uboga žena. Zdi se ji, kakor bi stal pred njo umrli, in kakor bi se zopet nanj priklepala z otrokom, čuteča se varno in skrito v njegovem naročju, kakor je tako pogosto ravnala v življenju. In sedaj? — Mrtev, mrtev... za vedno proč od nje!

Toda hoče izpolniti njegovo zadnjo voljo. Poda se v spalnico svojega otroka. Tam čaka že deček na mater, v samo dolgo nočno srajčico oblečen, na posteljici sedeč. Počasi koraka deček materi nasproti — ah, tako je žalostna in otrok ve, da ji danes ne sme pohiteti v naročje. Tu vzame žena dečka na roke, mu pogladi kodraste lase raz čisto, belo čelo ter govori: »Milan, moram ti še sporočiti zadnji očetov pozdrav! Pojdi, Milan, greva še enkrat k njemu — očetu moraš še nekaj obljubiti za vse svoje življenje!«

In zopet stojita mati in sin ob mrliču. »Ne ustraši se zdaj, Milan,« govori Stana Javorska in polaga počasi in boječe malo gorko ročico v ledeno mrzlo roko umrlega. »In sedaj, Milan, govori za meno, kakor ti bom narekovala in se zavedaj, da daješ svojemu mrtvemu očetu sveto obljubo!«

In deček ponavlja počasi in razločno besede za materjo: »Prisegam, da hočem biti tako plemenit kot moj oče, in da bom enkrat njegovo smrt maščeval, kakor bom vedel in znal!« —

Tiho, kakor v grobu tiho je v sobi. Počasi izmakne mali svojo roko iz roke mrtvečeve. Potem se ozre v mater.

»Mamica, kaj pomeni to: smrt maščeval?«

»To pomeni, Milan: Ti moraš smrt svojega očeta zopet popraviti!«

»Popraviti, mamica? — Mamica, ali smrt očetova ni bila dobra? Mamica, ljuba mamica, kaj je rekel ljubi Bog očetu, ko je njegova duša k njemu prišla — — —?«

Tako izprašuje otrok. Tu je težko preizkušani ženi, kakor da se mora zgruditi in umreti pod strašno bolestjo, ki leži v tem vprašanju njenega otroka — v vprašanju, na katero si ne ve nikakega odgovora ali samo odgovor, ki ga ubogemu, ubogemu otroku povedati ne more...!

Stokajoč pelje svojega otroka zopet v njegovo sobico; — toda potem je ž njo pri koncu. Hiti nazaj k mrtvemu in se vrže predenj ter začne moliti... tako vroče in goreče, kakor še ni molila v svojem življenju in se borila z Bogom.

Milan je jokajoč zlezel v svojo posteljico. Zakaj je mamica tako zajokala, ko jo je vprašal? Ali ji je hudo naredil? In kaj je ljubi Bog rekel očetu, ko ga je tuj človek ustrelil in je njegova duša k njemu prišla? — —

Otrok ne najde odgovora na svoja vprašanja. Čaka, če bo morda mamica prišla, da bo ž njim molila. Toda nje ni. Zato sklene Milan svoji ročici in moli sam, prvikrat, odkar se more spominjati.

»O Jezus, blagoslovi me,« moli otrok.

Toda ko pride na mesto: »Vse dobro staršem vračaj,« se ustavijo usta, in otrok popravi: »Vse dobro mami vračaj, v nebesih ji poplačaj!« Ah, Milan ve tako dobro: očeta nima nič več, nič več.

Toda za mrtvega očeta hoče moliti. Išče po spominu znanih mu molitvic, da bi našel primerno — a je ne najde.

Slednjič se spomni nečesa! Vroče sklene ročici in moli, vsako črko zase izgovarjajoč: »Za očeta: Moj Jezus, usmiljenje!«

In izgovarja te besede dvakrat in trikrat in še naprej, dokler se glas ne izpremeni v tiho šepetanje — in objame spanec trudnoobjokane oči ubogega Milana Javorskega, ki ga je hudobija sveta naredila siroto. (Dalje.)

L. J.:

Pomagajmo si!

»Sreča je opoteča« in »nesreča nikdar ne počiva«, tako pravita narodna pregovora.

Kako hudo je, če te obišče nesreča, pa naj bo to bolezen kakršnekoli vrste, ali ogenj, ali povodenj, ali toča itd. Saj si ravno nesreča poišče vedno nova pota, vedno novo obleko, kakršne sreča nikdar ne najde.

Življenski nagon vsakega živega bitja je, da se bori za svoje življenje, da si ga skuša olajšati in oslajšati. Ali si že opazoval veverico, kako zbira v rogovilah drevesa hrano za zimo? Ali miško in hrčka, ki si cele žitnice zbereta pod zemljo? Celo pes, ki ga redi človek, skrije in zakoplje kost za hujše čase.

Človeku pa je dal Bog razum, da more presoditi in se pravočasno preskrbeti. In človek je vpregel v svoje varstvo vso naravo. Od glave do pete se je pokrtil, streho in stanovanje si je postavil, ogenj si je osvojil, vse, da se brani in se zavaruje. Pa še mu ni bilo zadosti. Poklical je na pomoč znanost, medicino, da se zdravi, tehniko, da si preskrbi najrazličnejše varnostne priprave.

Ni pa dovolj, da človek varuje in brani samo sebe, dolžan je pomagati tudi sočloveku, kadar je ta v stiski. Družabno življenje ga sili v to. Saj pri nesreči enega trpijo tudi drugi. Kolikor ni zadostovala privatna iniciativa, kolikor je bilo premalo prave, resnične ljubezni, ko niso zadostovale več dobrodelne bratovščine, si je pomagal z zakoni, vpeljal je najrazličnejša zavarovanja: bolniško zavarovanje, zavarovanje zoper nezgode, starostno zavarovanje, zavarovanje zoper točo itd., cela veriga jih je, kakor je cela veriga nesreč. Čim bolj se čuti človeštvo eno, tem več potreb je, tem večja je dolžnost medsebojne pomoči.

Orli smo ena družina, tako govorimo pogosto. Družinska vez se pa kaže ne samo v besedah, ampak tembolj v dejanjih.

Kaj pri Orlih nesreča vedno počiva?

Organizacija ti pod disciplino ukazuje: telovadi! Če se pa pri telovadbi ponesrečiš, kaj ti da organizacija?

Samo nekaj slučajev: Kmetijski fant si je zlomil roko pri telovadbi. V bolnico mora. Kdo bo nosil stroške? Kdo mu bo kaj dal za dneve, ko ni mogel delati? Oče trpi vse. Organizacija pa trpi v toliko, da je drugim fantom vzela ta nesreča korajžo, nečlane pa odtujila, češ, kdo ti bo kaj dal, če se ponesrečiš?

Mati-vdova je branila sinu edinecu, naj ne hodi k telovadbi. Pa je le šel, ker je hotel biti dober in telovaditi. Imel pa je nesrečo in si zlomil nogo. Prej je komaj preživel sebe in mater, sedaj pa še zdravnik, bolnica; zaslužka pa nič, pa tudi kruha nič. Organizacija, kje si?

Tovarniški delavec je, družino že ima, pa še telovadi. Pa je padel z bradlje in se močno poškodoval. Dva meseca je v bolnici, denarja nima, saj je živel iz rok v usta, dva meseca tudi nič ne zasluži. Bolniška blagajna ne povrne, ker se ni polomil pri delu. Kdo je, ki mu bo pomagal?

Če bi se samo ti trije slučaji zgodili, dolžnost naša je, da vsak po svoji moči pomagamo bratu trpinu. Ni ga Orle, ki bi mogel reči, to mene nič ne briga, saj bi to ne bil Orel, zvest svojim načelom. Ali nismo katoličani, ali nismo bratje, ali nismo ena družina?

Nujna potreba je, da si ustanovimo fond, iz katerega bi dobivali naši ponesrečeni Orli podporo, vsaj delno odškodnino za stroške.

Bratska ljubezen nam narekuje, da odpremo roke in srce za svoje ponesrečene brate.

Katoliška načela nas opominjajo, naj bomo kakor usmiljeni samaritani. Občni zbor JOZ je naročil Podzvezam: Ustanovite zavarovalni fond za člane, ki se pri orlovskem delu poškodujejo.

Na nas, fantje, je, da pokažemo v dejanju: Smo Orli, smo bratje, smo katoličani, hočemo si pomagati!

Franjo Strah:

Orlovsko slovo.

(Dalje.)

Polna je bila dvorana, ko smo priredili poslovilno akademijo. Celo tisti so prišli, ki jih navadno ni na prireditve. Še na oder smo postavili sedeže in samo v sredini dvorane je bil prazen prostor za nastop.

Živahna napetost med navzočimi je pričala, da težko čakajo pričetka. Udomačile so se te vrste prireditve, ki jih vsako leto prirejamo bratom za slovo. Tradicionalne so postale in naš blagajnik vsako leto »toži«, da je silovit naval na vstopnice; vselej mu jih zmanjka.

Naš dom izgleda praznično. Vse na okoli po stenah zeleni vencji, od naših deklet spleteni; vmes pa male, okusne zastavice. Nad odrom letošnje diplome obeh tekem. Devet jih je. Tista, ki je Vinkova, je najlepša in na sredi visi. Vsa je s trakovi ovita. Gledam jo in tako bridko začutim: Toliko se je zanj trudil, zdaj pa jemlje slovo od nje. Tako jo je bil vesel, zdaj bo pa sama samevala dve leti — brez njega...

Klavir je zvočno intoniral našo himno. Mogočni, trgani glasovi so udarili slavnostno koračnico. V dvorani mir, napeto pričakovanje. Oči vseh so uprte v vrata telovadnice.

V garderobi nervoznost; vse je pripravljeno. Vrsta stoji; čaka zadnjega povelja. Srca telovadcev zaigrajo; dvignejo se glave, ko se začuje prvi glas tipke. Samo ena beseda in četa stopa v dvorano.

Sveto navdušenje objame vse navzoče, ko stopajo fantje skozi vrata. V prvih vrstah sede starši onih, ki so naši, in imajo oditi v vojaško službo. Tudi očetje so tu, da vidijo, kako se od sinov poslavljajo oni, ki so jim bratje, bratje po delu in ideji. Čuden je odsev v njihovih očeh.

Po zvokih himne stopajo fantje. Prečudno lepa slika modrih hlač, nedolžno-belih telovadnih majic, rdeče obrobljenih — simbol ljubezni! Čutim harmonično ubranost vnanjosti z notranjostjo naših src.

Prožnih korakov in vzravnanih teles obstoji četa na sredini dvorane.

Klavir pa slavnostno poje zaključne tone. Ob koncu se dvigne roka, dve, tri. Za njimi še in še — v en sam, glasen plosk... Tako pozdravlja naše ljudstvo svoje sinove, iz njega samega vrasle.

Potem počasi in dostojanstveno uvertura k vajam. Gibi razvitih teles, enakomerno izvajanje; navdušenje se dviga.

In tako naprej, točka za točko — — —

Po odmoru pride glavno: poslovilni govor. Materin Lovro se je pripravil in bo govoril.

Pred zbrane brate-vojake stopi. Truden molk nastane. Pozorno čakam in naravnost v Vinka gledam in ga opazujem. Ponosno vzravnani stoji in nič se mu ne pozna, da ga kaj teži. Kar čudim se in si ne znam razjasniti.

In Lovro začne:

»Dragi bratje! Niste nam po rodu, krvni bratje; po duhu ste nam. To je več! Spaja nas v silo, v veliko orlovsko družino. In ta družina se je danes

zbrala, da se v krogu vaših dobrih mater, skrbnih očetov poslovi od vas — bratje po duhu, po idejah.

Težko je govoriti besedo v slovo, dvakrat težko meni, ki sem vam brat. Saj se zavedamo prav vsi, da je moč ideje, ki nas druži, tako živa in resnična, da je bol posameznika bol nas vseh. Ko vam krvavi srce ob slovesu iz naših vrst, so tudi naša sreča polna tuge.

Odhajate od nas, da daste domovini svoje sile za nekaj časa, da odslužite kralju, kar ste mu dolžni. Širom domovine vas kliče dolžnost, ki pride z leti v čas, ko je vaša mladost v najlepšem cvetju. Tudi gorka Dalmacija bo sprejela nekatere izmed vas!

Velika je daljava, ki nas bo ločila, toda ni tako velika, kakor je velika naša misel, ki nas veže in spaja v družino zvestih bratov. Kakor je lepa sinja

Slika orlovskega odseka v Celju.

Adrija, je še lepše naše bratstvo, in kakor je toplo južno solnce, je še toplejša naša ljubezen, bratje! Mi ostanemo z vami, čeprav nas bodo ločili hribi; preko teh bo hitela naša zvestoba do vas, doli na jug.

Dolga bo doba, ko vas ne bo med nami, ali hitro bo minula ob spominu na čas, ki smo ga skupaj preživeli v delu, ljubezni in bratstvu. Ne pozabite, da vas čakajo doma bratje, ki vas spet z veseljem sprejmejo med se; ostanite zvesti ideji, ki nam je skupna, kakor ostanemo zvesti mi, ki ostanemo.

Ostanite zvesti narodu, čigar sinovi ste, bodite verni domovini, ki vas kliče! Naj vas spremlja naša ljubezen in orlovsko bratstvo! Vi pa ohranite v srcu načela, za katera ste se borili, za načela, ki vam jih je dala orlovska organizacija pri vstopu pod njen prapor. Ta načela, ki ste jih prejeli na pot za orlovskimi cilji, so i nam porok, da ostanete verni, verni veliki ideji orlovstva, verni i domovini, da ostanete in se povrnete nazaj med nas taki, kot ste — vitezi Kristusovi!

To so naše besede na pot. Kratke so, a obsegajo vse. Ponesite jih s seboj za spomin na nas in za skorajšnje svidenje!

Z Bogom, bratje dragi! Bog živi!

(Dalje)

Anton Boštele:

Čez noč.

Čez noč so zapihali južni vetrovi,
 čez noč!
 Na gorah zbledeli so beli snegovi
 čez noč.
 Čez noč zacingljala je z zvončki dobrava,
 čez noč!
 Teloh vzbrstel je, pognala je trava
 čez noč.
 Čez noč se zbudilo je mlado življenje,
 čez noč!
 Pesem spočeta ne bo več umrla
 čez noč.

Deset zapovedi za člane,

ki radi godrnjajo v društvu.

1. Pri vsaki priložnosti govori slabo o svojem društvu.
2. Kadar ti v čem ne ustrežejo v društvu, jim zažugaj, da boš izstopil iz njega.
3. Nikdar ne opusti nikomur na drobno razlagati, da si s to ali ono stvarjo v društvu nezadovoljen.
4. Če si prišel navzkriž s kakim članom, ne zamudi se znositi tudi nad društvom.
5. Vsakemu, ki kaj stori za društvo, vrzi v obraz, da je to naredil le iz same sebičnosti, ali zaradi časti ali dobička; skrbno pa se varuj, da bi sam kaj napravil za društvo; sicer te zadenejo lahko taki očitki.
6. Tistemu, ki ni član društva, povej, kako bi pravzaprav moralo biti v društvu; skrbno pa se čuvaj to povedati pri društvenem sestanku.
7. Nikdar ne imej dobre besede za odbornike, ki si prizadevajo zboljšati organizacijo.
8. Če si modrejši od koga, ki je odbornik, tedaj glej, kdaj bo ta storil kak pogrešek — tedaj pa padl po njem. Nikdar pa ne smeš priti prej z boljšim predlogom na dan.
9. Ne pozabi nikdar na sestankih nasprotovati iz »principov«.
10. Če kdo prej to pove, kar se tudi tebi prav zdi, mu potem nikar ne pritrdi, ampak nasprotuj; sicer bi te smatrali za manj razumnega od njega.

Carantanus:

Sv. Urh — Sv. Helena — Sv. Krištof.

(Naši narodni mejniki na severu.)

(Dalje.)

II.

Danes gre vrhu Karavank državna meja. A bili so časi, ko so bili skoro vsi Slovenci združeni v eni pokrajini, imenovani Karantanija. To je bilo tedaj, ko so bili Slovenci še svobodni in neodvisni. L. 745. p. Kr. je prišla Karantanija pod nemško (bavarsko) nadoblast, a l. 788. si je frankovski kralj Karel Veliki

podvrgetl Bavarce in s tem so tudi Slovenci prišli pod oblast tega (frankovskega) nemškega plemena.

Karantanija je tedaj obsegala večino slovenske zemlje, namreč sedanje Koroško, Kranjsko, Štajersko razen vzhodnega roba, Pustriško dolino na Tirolskem, snograški Lungau in južni kos sedanje Spodnje Avstrije. Vse te dežele so bile v onem času naseljene od Slovencev. Sedanja Koroška je bila središče te Velike Slovenije — Karantanije. Karantanija je združevala večino Slovencev.

L. 952. je nemški cesar Oton I. povzdignil Karantanijo v posebno vojvodino, Oton II. pa jo je l. 976. popolnoma ločil od Bavarske in jo napravil za samostojno vojvodino, neposredno podložno cesarju.

Velika Slovenija Karantanija je okoli l. 1000. obsegala ozemlje, vredno kraljestva. Raztezala se je od Visokih Tur in Semmeringa pa do Krke (na Dolenjskem) in istrskega Krasa, od reke Rabe do Toplaškega polja. Ime »Karantanec« je pomenilo tedaj isto kot ime »Slovenec«. Karavanke še niso ločile Slovencev v dve deželi, ali celo v dve različni državi, kakor danes. Ena dežela je bila to- in onstran Karavank.

Polagoma pa so se obmejne pokrajine Karantanije vedno krepkeje razvijale, nastale so: Štajerska marka (sedanja gornja in srednja Štajerska), Pljujska marka, Savinjska marka, Kranjska marka. Meje Karantanije so se vedno bolj ožile, in okrog l. 1200. je obsegala Karantanija ozemlje sedanje Koroške. Iz Karantanije je nastala Koroška. A še v 13. stoletju se imenuje Koroška »ein windisch lant« — slovenska dežela. Koroška je bila tedaj že pretežno slovenska dežela.

Od tedaj je preteklo 700 let. Kakšno je narodno lice današnje Koroške? Koliko je še ostalo Slovencev na Koroškem in kako se jim godi? (Dalje.)

Otokar Janez:

Kako smo potovali v Ameriko.

(Dalje.)

Že na kolodvoru smo se ločili. Z veliko radovednostjo sem stopil v mesto, ki je bilo posebno v nočni razsvetljavi zame izredno privlačno. Nič dosti nisem pazil na gostobesedna vpraševanja spremljevalčeva, samo gledal sem in gledal in se oziral na vse strani. Pravili so mi bili, da je München veliko mesto in jaz sem hotel že po prvih korakih po ulicah razumeti, kaj pomeni beseda »velikomestno«.

Doktor iz Tolmina je postal siten. Priganjal me je, naj vendar hitreje stopim, in ko je videl, da nič ne opravi, se je začel prav po malomestno krohotati.

»Zijaš kot Matajev Matija v znani storiji humorista Milčinskega. S takim kmetavzarjem pa še nisem tlačil mestnih ulic in cest. In tako zijalo, ki mu je vsak hišni ogel novost prve klase, se spravlja kar tjavendan na drugi konec sveta! Saj te bodo najkeseje pojutrišnjem že policaji pograbili.«

In se je smejal, da se je še meni nespodobno zdelo.

Razžaljen bi bil, pa nisem utegnil na kaj takega misliti. Samo na kratko sem se opravičil, češ, saj je noč in ulice so precej prazne, naj se vendar nazijam, saj bo kmalu odleglo.

»To je edina sreča zate in zame, da je noč. Če bi mi pri belem dnevu delal take škandale sredi Münchena, bi te moral pustiti na cesti ali bi pa samega sebe spravil v nevarnost, da pridem zavoljo svojega smeha na opazovalnico. Kako boš šele jutri zijal, ko ti bom res kaj gledanja vrednega pokazal!«

Ravno sva šla mimo rotovža, ki je krasna, starinska stavba, polna stolpičev in nepotrebnih, vendar čednih prizidkov in nadzidkov. Nehote se mi je ustavila noga in vprašal sem:

»Ali je to škofijska cerkev?«

Doktor pa v smeh!

»Ti si pa res še popoln kmet od pete do glave. Misliš, da mora biti vsaka lepša stavba cerkev? To je čisto navadna posvetna stavba, to je naš rotovž. Ti bom že pozneje še kaj povedal o njem. Sedaj hitro stopi za menoj!«

Tramvaj se je ustavil tik poleg naju in doktor me je potegnil za sabo v voz. Ko sva bila notri, mi je siknil:

»Ne morem drugače ko da te kar najhitreje spravim pod streho; tu sedi in miruj do doma!«

Sam je sedel meni nasproti in se ugriznil v ustnice. Pogledal me je tako pomilovalno, kot bi hotel reči: Ubogi Matajev Matija...!

Meni je postalo tesno pri srcu. Moj živ dan, kako dobro sem se počutil v družbi onih treh sopotnikov, kako so me radi imeli in mi dali marsikaj veljati, pred tem čudnim človekom pa ni, da bi Otokar usta odprl. In to je bil nekdanj tako priljuden in ljubezniv dečko, po svetu se je pa čudno čudno pokvaril. Seveda, v velikem mestu živi, velikomesten je postal. V tistem trenutku so se mi odprle oči in začel sem spoznavati, kaj pomeni beseda »velikomestno«. Poprej na ulici sem zastonj iskal rešitve. O, moja častita družba, zakaj te ni tu, da bi mi sami medseboj v mislih in besedah predebatirali to moje nenavadno odkritje!

V takih žalostnih mislih sva prišla na doktorjevo stanovanje. Prvo, kar sem zagledal, je bila visoka majolika krasnega bavarskega piva, ki me je nad vse prijetno zbudilo v oči, nos in grlo. Kdo bi pa po tolikih naporih preteklega dneva ne bil v dno duše žejen?

Ko sem si privezal pojemajoče moči, je doktor primaknil stol prav tesno predme, položil roko na moje povešene rame, pogledal globoko v moje zbegane oči in dejal:

»Sedaj pa resno besedo. Preden greva spat, si morava biti na jasnem, kaj bova. Povej mi, kdaj misliš naprej?«

V torek zjutraj, tako smo domenjeni.«

»Dobro. V torek zjutraj. Jutri sem ti ves dan na razpolago. Toda ubogaj! Hodi nalahko in se tesno drži mene. Kar bo vredno pogledati, ti bom že pokazal in razložil. Neroden si od sile, poskusil bom, da te otešem, če se le količkaj da. Šla bova dopoldne v pinakoteke, potem malo po mestu, opoldne v hotel na dobro kosilo, zvečer v najboljšo gledališče.«

Meni je postalo toplo. Vse bi še bilo, toda v hotel... Kako me bo ta človek mučil pri obedu! Ali znam sploh žlico po velikomestno v roke vzeti — — —?

Hotel sem obrniti pogovor drugam in sem vprašal:

»Kdaj pa na grad in v turen?«

Pogledal me je, kot bi me hotel prebosti.

»Ali ni v Münchenu gradu in razglednega stolpa kot v Ljubljani? Tje gori bi jaz rad najprej, da pregledam lego in okolico mesta.«

Ni vedel, bi se li smejal ali kaj bi.

»Tebi ni pomoči. V München se pride gledat lepo umetnost, pinakoteke, muzeje, gledališča in tako dalje. Drugega tu nimaš iskati.«

Mislil sem si: če si ti tako trdovraten v svojih nazorih, zakaj bi ne smel biti jaz? In sem dejal:

»To je vse lepo, toda jaz grem v vsakem kraju, kamor pridem, najprej v turen, če ni druge pripravne višine. Ogledati si kraj od vrha doli je vedno poglavitna reč.«

Vstal je in stopil parkrat po sobi. Tako čudno je metal od strani pogleda name, kakor bi tuhtal, kakšno taktiko naj prav za prav zavzame v občevanju z menoj. Končno je obstal pred mano in je rekel:

»No da! Če po vsej sili hočeš v turen, zlezava lahko v stolp noterdamske cerkve. Bova že videla, kdaj bo primeren čas. — Zdaj pa nekaj drugega. Denarja imaš dovolj?«

Spet mi je postalo toplo. Nekaj nemških mark sem si bil res kupil v Ljubljani pri g. Vrtovcu, toda vprilo tega doktorja se mi je zdela vsotica neverjetno majhna. Preden sem jo imenoval, sem se iz previdnosti opravičil, češ, da nisem hotel preveč menjati, saj imajo banke tudi v Münchenu.

»Da, imamo jih in jutri po zajtrku je tvoja prva naloga, da menjaš 10 dolarjev. Brez zaloge teh tičev se menda vendar nisi spravil v svet? Če to odrečeš, se skoraj ne morem več meniti s teboj...«

Neverjetno hudo je postalo mojemu srcu. Ne morem popisati, kako se je vršil najin nadaljnji pogovor. Preden sem šel spat je bilo pa dvojje gotovo: prvič, da bom jutri menjal 10 dolarjev, drugič, da že precej dobro razumem pojem besede — »velikomestno«.

(Dalje.)

Orlovska pisma

Moj Jožko!

Prvo Tvoje pismo od vojakov! 14 dni ni bilo nič glasu. Že sem se bal zate, sedaj pa, ko je prišla dolgo zaželeno vest, se bojim še bolj. Pišeš jako odkrito, s tako prostodušnostjo, kakor nisi dosedaj še nikdar. Čutim, da bo razdalja še utrdila najino prijateljsko vez in ločitev še bolj zbližala srci.

Z zanimanjem berem, kako se vživljaš v novo vojaško življenje in znova doživljam utise, ki so se porajali v meni, ko sem kakor Ti prvič oblekel vojaško suknjo. Pišeš, da nimaš baš znancev pri kadru, da pa si našel takoj dovolj prijateljev, s katerimi se veselo, fantovsko pomenkujete in marsikatero po domače uganete. In dalje: Tipaje, kakor otrok in še prisiljen sem stopil prvič v svet. Vendar čutim, da bom šele tu dorastel v fanta in moža. Doma sem bil nekako utesnjen v svojih nazorih o življenju in svetu in zlasti še o razmerju do drugega spola. Čutil sem v sebi klic novega življenja, gonilo novih sil, pa sem imel strah pred njim kakor pred skrivnostjo in se mu nisem upal slediti. Tu med svetom pa vidim, da se v teh rečeh bolj naravno sodi in tudi kar odkrito govori. Med sabo imamo mehanika, doma je tam nekje od Ljubljane, ki govori kakor dohtar: Ne bodite kakor hribovski telebani... Mladost je treba izrabiti, človek se mora izživeti. Sedaj, ko je v nas življenje, ne, ko bomo starci. Zadrževanje nagonov je protinaravno, škoduje zdravju... Tako govori prepričevalno, samozavestno. V meni se je prečudno vzbudilo, odkar poslušam tega človeka. Zapeljivo se je v meni razlezla slast in greh sladko vabi. Ne od zunaj, iz mene vabi! —

Jože, doslej si bil poštenjak in mislim, da Te prav razumem, da mi zato tako odkrito pišeš o teh rečeh, ker želiš pojasnila in odgovora. Rad bi predrl skozi kopreno nejasnosti, ki jo je krog Tebe napel zavidni zapeljivec, da moj fant ne more več videti solnca. Ali bo zato nad njim obupal?

Najhujša je zaenkrat nevarnost, ki Ti preti od zunaj in hitim, da Te nanjo opozorim. Potem bo lažje govoriti o težkočah, ki jih imaš s samim seboj, kakor tudi omenjaš.

Prijatelj moj, ljudje, ki so pokvarjeni slabiči, Te hočejo prepričati, da se Ti je iz nerazumevanja nekaj odrekalo, do česar bi Ti sicer imel pravico. — Jože, ne iz nerazumevanja, ampak iz ljubezni do Tebe, Tvojega zdravja in Tvoje bodočnosti se Ti je odsvetovala vsaka razbrzdanost, in poslej, ko boš imel nemara včasih priliko gledati vso klavno revščino pomilovanja vrednih slabičev, ki slede oznanjevalcem izživetja, sem prepričan, da ne porečeš le: Tega ne smem, ampak: Tega nočem!

Kaj je na tem: Zdržnost škoduje zdravju in kvari živce? Celo kako sumljivo zdravniško izjavo je mogoče dobiti v tem smislu. Ne rečem, da se lahko neprijetno javi vzbujena spolnost in utegne malenkostno motiti pri delu. Toda nihče še ni radi čistega življenja zbolel in noben vesten zdravnik ne bo trdil, da je zdržnost zdravju škodljiva. Neizmerno več škoduje zdravju in živcem, če mlad fant vzbujenemu nagonu streže. Kako oslabi volja — če bi nikake druge škode ne bilo.

Vsa prava zdravniška veda ne more navesti ne enega kvarnega nasledka zdržnosti! Cela vrsta najodličnejših zdravnikov in učenjakov se je v tem smislu izjavila soglasno. Naj Ti jih v pomirjenje samo nekaj navedem. Dr. Gowers, zdravnik in profesor na vseučilišču v Londonu, piše: S polno gotovostjo, ki sem si jo v svojem službovanju pridobil, trdim, da še ni bilo človeka, ki bi od zdržnosti trpel na svojem zdravju kako škodo

ali pa, da bi koga zdravstveno razpoloženje vsled nebrzdanosti bilo ugodneje. — Dr. May: V moji, skoraj tridesetletni zdravniški praksi sem imel v nešteto slučajih priliko, da sem opazoval žrtve razbrzdanosti, nisem pa imel še niti enega slučaja bolezni radi zdržnega življenja. — Dr. Acton: Popolno zdržno morejo in morajo živeti mladi, neporočeni možje brez škode za njihovo zdravje. — Vseučiliški profesor in zdravnik pl. Steinen: Zdržnost ne škoduje zdravju! Vir je velike jakosti volje, ki je predragocena v vsakem poklicu. — 35 odličnih zdravnikov-profesorjev je na tozadevno okrožnico odgovorilo: Mladina naj živi čisto! Če bodo naši mladi možje ostali zdržni in se ogibali vsakega izvenzakonskega občevarja, si bodo ohranili visoko mnenje o ljubezni in se obvarovali premnogih spolnih bolezni. — Znameniti dr. Oppenheim: Tudi spolno dozoreli mladi mož naj bo ves prevzet s to zavestjo, da je potrebna do zakona popolna spolna zdržnost. — Zdravniški profesorski zbor na vseučilišču v Kristijaniji je podal sledečo izjavo: Mnenje, ki se je zastopalo na več zborovanjih in ga je neko časopisje tudi v javnosti obravnavalo, kakor da je čisto življenje in spolna zdržnost škodljiva zdravju, je po vseh naših dosedanjih izkušnjah popolnoma napačno. Mi ne vemo za nobeno bolezen in za nikako oslavljenje, o katerem bi se moglo reči, da je posledica čistega življenja.

Vsi ti, ki tako izjavljajo, so sami nekatoličani! Lahko bi Ti jih izpisal še cele strani, pa naj zadostuje. Lahko si boš pomiril dvome in zavrnil učenega mehanika. Navedeni možje zastopajo zgolj zdravniško stališče, ki ga jim narekuje narava sama. Nihče nič ne omenja o veri in božji postavi.

Za nas, ki smo verni, je pa v prvi vrsti merodajna božja volja: kaj je Bog zapovedal in kaj je prepovedal. Po božji postavi pa je prepovedana vsaka nečistost. Bog, ki je dobrot in modrost sama, gotovo človeku ni nekaj kvarnega zapovedal. Nasprotno, plot, ki ga stavijo krog nas božje postave, nam ohranja dušno in telesno zdravje. Milost, ki nam jo daje Bog, nas pa varuje, da ostanemo v pravih mejah in na pravem potu in spoštujemo predvsem v sebi naravne zakone.

Vedi še to, mladec moj: Ljudje, ki govore: rabi mladost, izživi se — hočejo s temi gesli opravičiti svoje lastno umazano življenje. Preslabi, da bi se imeli v oblasti in da bi gospodovali nad svojo nižjo nagonsko naravo, si ustvarijo nauk, ki prija njihovim strastem in ga — slabiči — z velikim hrupom vsiljujejo drugim. Toda vse njihovo početje je izpoved velike duševne revščine in šibke volje, ki se ne more dvigniti do idealne, krepke osebnosti z močno, moško voljo. Zato ne iščejo življenskega cilja v ustvarjanju, ampak v uživanju, ne poudarjajo moč volje, ampak opojnost naslade, ne tehtajo posledic, ampak hlepe za trenutnim užitkom, ni jim za ljubezen, temveč za slast, ne poznajo Evangelija močnih, ampak vodilo življenja so jim nazori izmозganih skvarjencev.

Ne, Jože moj, za to družbo Te je tisočkrat škoda. Presolnčno je Tvoje srce, presilna je Tvoja mlada moč, prelepi so Tvoji cilji, da bi jih tako poteptal. Vsak nemir proč iz srca, ostani ravnih misli. Saj ni nič drugega, kakor da je Tvoja čednost postavljena na preizkušnjo. Res, iz varnega pristana ven na široko morje je zaplula Tvoja ladjica z dnem, ko si vzel od doma slovo. Toda zato ne izmenjaj ne zavetnika svoje ladje, ne jadernika, ne jader, ne sidra, ne vetrov. Vse to boš poslej še bolj rabil. Marija naj ostane Tvoja zavetnica, vera v Boga in zaupanje v njegovo pomoč Tvoja jadra in Tvoje sidro. Živi in delaj odkrito, pošteno, kot si vajen, da se Ti nihče ne bo drznil bližati s slabim namenom. Poišči si dobrega tovariša, enakega stremljenja. Medsebojno se bosta krepila in vztrajala. In ko se po tej poizkusni vožnji Tvoja ladja vrne zopet v domači pristan, Te bomo vsi pozdravili kot preizkušenega mornarja. Najbolj Te pa bo vesel

Tvoj brat Janez.

== To in ono ==

Telovadba in sport.

Švicarska kat. tel. zveza. Dne 13. dec. 1925 se je vršilo v Curihi (Zürich) X. zborovanje delegatov. Iz poročila posnemamo, da se je udeležilo skupščine 110 delegatov in okrog 30 gostov, med njimi več oseb iz višjih duhovskih in svetnih krogov. — Zborovanje je otvoril dosedanji zvezni predsednik dr. K. Müller. Nato so sledila poročila centralnega odbora, tehničnega vodstva in njihovega glasila »Turnzeitung«. Vsa poročila so bila ugodno sprejeta. Vidimo pa, da se imajo tudi Švicarji boriti s finančnimi težkočami, posebno pri svojem glasilu; ker pa mora biti list duša vsega organizatoričnega delovanja, je zlasti pri njem potrebno krepko sodelovanje vseh, če hočejo obdržati zvezno glasilo na isti višini. — V zadnjih letih se je večkrat razpravljalo tudi o ustvaritvi lastnega zavarovanja zoper nezgode. (Tudi pri nas se je o tem že govorilo. Prinašamo članek! Op. uredn.) Mislilo se je, da bodo že l. 1924. uredili vso zadevo, pa je bila tedaj večina članov proti temu. Na tej skupščini pa so se delegati soglasno za to izjavili in se obvezali izpolnjevati v tem oziru svoje dolžnosti. — V Badnu se bo vršil v l. 1926. 3. švicarski slavnostni kongres; priprave zanj so že v teku. Na zborovanju se je naglašalo, da se mora od posameznih telovadcev zahtevati več zvestobe do svojega društva; kajti primerilo se je, da se je ta ali oni telovadec udeležil vseh mogočih sportnih in telovadnih prireditve, ki so izven okvira švicarske kat. tel. zveze. To pa gotovo zasluži obsodbo in bo v tem oziru dal centralni odbor navodila, kako se je treba ravnati.

Švicarska tel. zveza (liberalna). Od 2. do 6. decembra 1925 sta se vršila dva zimsko-sportna tečaja, ki se ju je udeležilo dovoljno število članov. Šli bodo tudi na tekmovalje mednarodnih telovadnih zvez, ki bo maja 1926 v Lyonu (na Francoskem). Tekmovalo se bo v 8 vajah na orodju, 4 lahkoatletskih vajah (skok v višino, plezanje po vrvi, metanje kroglice in tek na 100 m), dalje v plavanju na 50 m in v 1 poljubni kot skupni vaji vsake posamezne vrste, ki mora šteti po 8 telovadcev. — Delovni program Švicarjev za prve mesece l. 1926. obsega januarja: smuški tečaj v Einsiedelnu, marca: vaditeljski tečaj za predelavo prostih vaj, maja: več tečajev za prvenstveno tekmovalje in lahko atletiko.

Nemška telovadna društva bodo priredila veliko telovadno slavnost v Kolinu ob Reni. Vršila se bo l. 1928. Občudovati moramo Nemce, s kakšno vnemo se že toliko časa poprej pripravljajo na to prireditev. Svoja društva so pozvali, naj že zdaj začno zbirati tedenske prispevke; čeprav ti ne bodo veliki, bo vendar s temi prihranki omogočeno

tisočim udeležiti se čez dve leti sleta. Njihovo geslo je zdaj: varčevati in spet varčevati! Telovadci so polni navdušenja, ker se bo uresničila njihova dolgoletna želja pozdraviti in videti »vedno nemško« reko Ren. — Nemški »Rdeči križ« je izdal majhno »žepno lekarno«, ki si naj jo nabavijo telovadna društva; zelo prav pride taka lekarna, ker obsega vse, kar je potrebno za prvo silo (obveze, vazelin, aspirin itd.), na potovanjih ali izletih, ki jih prirejajo društva ali posamezniki.

Češki Orli. Njihovo glasilo »Orel«, ki izhaja dvakrat na mesec po 16 strani v velikosti, kakršno je imela naša »Mladost« leta 1924., je lansko leto zaključilo svoj 10. letnik. Našemu »Orl. Vaditelju« podobno izdajajo že 4. leto strokovno telovadno glasilo »Telesná výchova« (Telesna vzgoja); za naraščaj pa izhaja list »Květy Mládi« (Cvetje mladosti). — Letos se bodo češki Orli udeležili mednarodnih tekem v Rimu in telovadne prireditve na Dunaju; doma pa bodo priredili 2 velika sleta: župa (okrožje) Pospíšilova v Kolínu (vzh. od Prage), župa Jirsikova pa v Čeških Budjejevicah.

Kolesarjenje. V glasilu mladinskih društev škofije Strasbourg je izšel poziv, naj kat. organizacije v svojem področju ustanavljajo tudi kolesarske odseke. Dostaj obstoja tam že več let kat. kolesarsko društvo »La Concorde« (izg. Konkord), po naše »Sloga«. Kolesarski sport še ni zastarel. Ima mnogo ljubiteljev; posebno so priljubljene kolesarske ture, ki nudijo v prijetni družbi razvedrilo, zabavo in užitek. Na Francoskem je po deželi upeljan edino ta sport, ker ne stavlja posebnih težkoč.

Raznoterosti.

Priobčuje dr. Vinka Šarabon.

Prometne ceste. Za najbolj prometno cesto sveta so imeli doslej Fifth avenujo v New Yorku, sedaj jo je izrinila Park avenuja. Od sedmih zjutraj do sedmih zvečer gre po prvi 23.582 avtomobilov, po drugi pa 26.297. Če stojiš na eni teh dveh cest, gre mimo tebe na minuto 46, oziroma 48 avtomobilov.

Dolga cesta. Najdaljša cesta sveta je v Chicagu v Severni Ameriki. 30 km je dolga. Doslej je bil znani Broadway v New Yorku s 15 kilometri.

Kokoš in jajca. Kokoš leže v prvem letu okoli 20 jajec, v drugem 120, v tretjem 130, v četrtem 100, v petem pa samo še 60.

Nohti. Otrokom rastejo nohti hitreje kakor odraslim. Povprečno zraste noht v desetih dneh za en milimeter. Do 50. leta si odreže človek za približno 36 metrov nohtov.

Odkod ime John Bull? Kakor pravimo kranjski Janez ali nemški Mišel, tako pravimo Angležem John Bull. Tako je neki škot

prvič imenoval leta 1712. v skrajšani obliki angleškega ministra Johna Bolingbroke.

Saharski vodnjaki. V puščavi Sahari so navrtali vodnjake, večasih po več sto metrov globoke. Na minuto dajo po 10 do 40 tisoč litrov vode.

Morfij. Kdor stalno uživa morfij, se ga slednjič tako navadi, da ga vzame v enem dnevu količino, ki bi sicer človeka takoj umorila.

Največja pošta na svetu je v Londonu; njene zgradbe pokrivajo prostor 65.000 kvadratnih metrov. 30 metrov pod zemljo vodijo cevi do nove električne pošte, ki vsako leto lahko odpravi 1 milijardo pisem in 50 milijonov zavojev.

Prvo mesto v Evropi, ki je izdajalo poštne znamke, je bilo Zürich, leta 1843.

To je tehtnica! Nemška tvrdba Kuhlmann v Hamburgu je napravila tehtnico, ki stehta še desetstotinko miligramov. Kaj je to? 1 kg ima 1000 gramov, 1 gram pa 1000 miligramov. Že miligram si težko predstavljamo, kaj pa še desetstotinko miligramov. Pika na i tehta približno tisočinko miligramov; torej stehta ta tehtnica še desetinko pike.

Urednikov radio.

F. Š. Č. v. Italija. Sreča Ti ni bila mila, da bi bil zadel Sv. pismo. Se bo še nudila kdaj prilika, morda bo takrat več sreče. Lepa hvala za pozdrave! Bog živi!

I. K. (?) Poljane. Tvojega pisma sem bil vesel tem bolj, ker sem prepričan, da si ga napisal iz odkritega srca. Hvala Ti! In še tako naprej! S tem sem tudi izpolnil Tvojo željo po odgovoru v radiu. Več ne morem in ne — smem. Za tisto, kar si napisal, je dovolj, da vem le jaz. Bog živi!

A. P. R. Majniški Kraljici si pesmico napisala, jo namenila »Orliču« in jo meni poslala. Bojiš se, da »pesmica ne bo vzcvetela«. Po pravici se bojiš! Taka, kakor si mi jo poslala, ne spada niti v »Mladost«, niti kam drugam. Zato je tudi uredniku »Orliča« nisem ponudil. Povem še to: Kadar še kaj napišeš, se oglasi pri »Vigredi«, ki je tudi Tvoj list!

Vekoslav M. Tvoja stvar ni ne pesem ne proza. Poleg tega je Velika noč že za nami

in se tudi velikonočni čas bliža koncu. Kaj bi tedaj s poslanimi? Jaz vem — a vem tudi to, da tisto Tebi ne bo všeč. A ne morem drugače. Če bi nič drugega ne bilo, mi moja namero opravičuje dejstvo, da Ti vidiš »zvezde nebeske, sonce in luno« hkrati na nebu. In to naj bi objavil! Kaj bi rekel g. Sušnik, ki nam je lani odprl pogled na zvezdnato nebo? Pa so še druge stvari, ki naj pa o njih radi Tebe rajši molčim.

Tolmačev nabiralnik.

Studij: učenje;
propagandist: razširjevalec (kake ideje);
heroičen: junaški;
modernizem: nauk, ki skuša krščanske resnice spraviti v sklad s sodobnim krščanstvu oduševljenim svetovnim nazorom;
fanatizem: strastna navdušenost, zagriženost;
servijeta: prtič;
akord: sozvoč;
melodija: napev;
kreatura: stvor, spaka, pokveka;
duplikat: dvojnica, dvojni prepis;
protekcija: zaščita;
komandirati: ukaz(ov)ati, poveljevati;
kritika: presojevanje; kritizirati: presojevati; kritičen: presoden;
terorist: strahovalec;
kriza: odločitev, odločilni čas (v bolezni, v političnem življenju itd.);
pionir: k tehničnemu oddelku spadajoč vojak, graditelj, stvaritelj;
internacionala: mednarodna zveza;
funkcionar: delavec, vršitelj kake službe;
reorganizacija: preureditev, preustrojitve, spremenitev;
delegat: odposlanec;
ton: glas, poudarek, način;
motiv: nagib;
finančen: denaren, gmoten;
avijatičar: zrakoplovec;
remontski depo: dostavljalno, dopolnilno skladišče;
trenaža: vežbanje, vaja;
efekten: učinkovit;
jubilej: obletnica;
korporativno: polnoštevilno;

== Iz kraja v kraj ==

Šentpeterska srenja v Ljubljani.

V naši srenji je včlanjenih 6 odsekov, iz česar se lahko sklepa, da je moral srenjski odbor precej delati, in še ni izpolnil vsega, kar bi bilo potreba. V minulem letu je imel odbor 23 sej in 8 srenjskih svetov, potem je imela srenja v minulem letu 60 raznih obiskov pri odsekih, 10 poslovnih in 8 tehničnih revizij. V preteklem letu so v naši srenji ustanovili trije odseki tudi višji naraščaj, in sicer odsek D.M. v Polju, Sostro in Hrušica.

Sedaj ima naša srenja nižjega in višjega naraščaja po statistiki 100, rednih članov 94, rednih članov vojakov 15, starešin, podpor-nih, častnih in ustanovnih članov 233; skupno članstva 342. — Pri okrožni prireditvi v št. Vidu nad Ljubljano je naša srenja pri štafetnem teku dobila prehodno darilo, odsek Sv. Peter je na zveznih tekmah, ki so se vršile 15. in 16. avgusta na Stadionu, dobil prehodni prapor in še več drugih daril. Tehničnih tekem so se udeležili 4 odseki in pro-

svetnih tudi 4 odseki. O izidu tekem ne moremo prav pohvalno govoriti, ker se je edino odsek Ljubljana za prosvetne tekme dobro pripravil. Ta odsek ima namreč dobrega predsednika, ki se za izobrazbo svojega odseka precej zanima. Odsek Sostro se je letos zopet poživljal. V minulemu letu smo imeli prvo srenjsko prireditev pri D. M. v Polju dne 6. septembra. Med telovadbo je br. Fr. Žužek lepo orisal orlovsko življenje, pri telovadbi je pa nastopilo 36 članov in 16 članic ter nižji in višji naračaj iz D. M. v Polju. — Bog živi!

Odsek mariborskih dijakov.

Kratko poročilo o dijaškem dnevu v Mariboru 19. marca 1926. Začetek organizacije je: sebe organizuj, uredi svoje življenje, potem boš sposoben za druge. Zato je naš dijak izpovedal: ne koliko nas je, ampak kakšni smo v zavesti. Orel, in zlasti dijak-Orel, je revolucija naše ljudske duše, je junak naše dobe, je širok apologet, je idejni kapital naroda, je dober poznavalec nasprotnika, vedno pa gre v življenje s sigurnim korakom in brez oklevanja. Iz svoje dobe se je sam naučil. V iskanju pozemelskih nebes doživlja svet duševno krizo. Življenje je postalo golo računanje, zgubila so se čuvstva, ki narekujejo: ljuba sestra, dragi brat! Zato premagajmo to življenje v svojih dušah z novim verskim optimizmom, veseljem do življenja, ustvarjanja za družino, domovino, narod, človeštvo in Boga! Kot mladina, ki prva čuti v svojem zdravju, kje je treba samaritanskega dela, ki gradi iz domače zemlje, kot del naroda, s katerim se veseli, čuti in trpi, ve tudi: Slovenci smo majhen narod. Rešitev majhnega naroda pa je spoznanje: čim manjši narod smo, tem silnejše mora biti naše organizatorično delo. Z jasnim vidikom, na praktičnem katoličanstvu, vsi istomisleči pa imejmo ostre oči, da vidimo bedo in siromaštvo, ušesa, da slišimo tožbe, jeziki, da govorimo besede miru in sprave, roke, da jih prožimo v pomoč, srce, da ljubimo! — Dijaki smo začeli s klicem: Milost! Za naš odsek smo priredili pred praznikom, 13. in 14. marca, duhovne vaje, ki jih je vodil g. prof. dr. Ehrlich iz Ljubljane. Po duhovnih vajah smo imeli še kratek razgovor z vodjem samim. Mariborčani smo mu pojasnili dijaško življenje pri nas, on pa nam je povedal marsikaj zanimivega iz Ljubljane. Na praznikov predvečer smo imeli večernice s pridigo. Na praznik sam je bila zjutraj sveta maša s pridigo in sv. obhajilom, katerega

smo se udeležili skupno z brati iz vse Slovenije in s tremi zastopniki iz Hrvatske. Predpoldan je bilo zborovanje, na katerem so govorili dr. Anton Korošec, dr. Sušnik, dr. J. Jeraj in namesto prof. Kovačiča, ki radi boleznimi ni mogel predavati, novomašnik g. S. Cajnkar. Popoldan pa je bila telovadna akademija v narodnem gledališču.

Svetinje.

V neizbrisnem spominu bo ostal dan, ko se je po končanih duhovnih vajah 7. marca posvetila vsa orlovska družina presv. Srcu Jezusovemu. V dneh 5., 6. in 7. marca so bile duhovne vaje za može in mladeniče, kateri so se v obilnem številu odzvali. Duhovne vaje je vodil g. o. Joahim iz Varaždina. V nedeljo zjutraj je bilo skupno sv. obhajilo mož in mladeničev, h kateremu smo pristopili vsi Orli z naračajniki. Popoldne pa smo se slovesno posvetili presv. Srcu Jezusovemu v pričo našega duhovnega voditelja g. svetnika Bratuška. Gospod nam je v ganljivem govoru orisal pomen te slovesnosti in želel, da bi božje Srce vedno kraljevalo med nami, nas varovalo vsega hudega, nas blagoslavljal pri našem društvenem delu ter nas tako združene ohranilo pod svojim in orlovskim praporom. — Bog živi!

Lom.

Praznik sv. Jožefa smo praznovali Orli na sledeči način: Zjutraj je bilo skupno sv. obhajilo, popoldne se je pa igrala z velikim uspehom velpomembna igra »Za križ in svobodo«, ki je kakor poučno in zajemljivo predavanje verske vsebine. — Na praznik Mar. oznanjenja se je Orel skupno s prosvetnim društvom javno in slovesno posvetil presv. Srcu Jezusovemu. V cerkvi je bil govor, blagoslovila se je podoba in se izmolil 1. del posvetitve v pričo ljudstva. Predsednik prosvetnega društva dvigne nato podobo, na vsako stran stopi po en Orel, pevci zapoje »Presveto Srce, slavo...«, pritrkavanje zvonov se oglasi in v procesiji, ki se je udeležila skoraj vsa župnija, se prenese podoba Srca Jezusovega v društveni dom. Tu se izvrši preustoličenje, izmoli se 2. del posvetitve in navdušeno se razlega po dvorani himna: »V našem domu Ti kraljuj, v svojem Srcu nas združuj!« Nato se je vršila materinska slavnost, pri kateri so nastopili tudi Orli z deklamacijami, govorom in telovadbo naračaja in mladcev.

„Brezalkoholna produkcija“, Ljubljana, Poljanski nasip 10./26.

pošlje vsakemu naročniku „Mladosti“ zanimiv cenik brezplačno. ☞ Zahtevajte ga takoj: ne bo vam žal!

Za šalo in zares

Za smeh.

Izrezal se je. Bilo je l. 1860., za časa vladanja cesarja Franca Jožefa I. Nekdo je šel na Dunaju po ulici in mrmral sam pri sebi: »Cesar je osel.« Mimoidoči detektiv je mrmranje slišal in rekel: »Aretiram vas.« — »Zakaj?« — »Rekli ste, da je cesar osel.« — »Nisem mislil našega, mislil sem na francoskega!« se je odrezal aretirani. In naivni detektiv ga je izpustil.

Skupil jo je. Žena je bila tajnica v „Društvu za oskrbovanje umobolnih“. Mož pa tega ni bil vesel, ker je žena vsled večnih sej zanemarjala gospodinjstvo. Zato zagodrnja nekoč: „Le to bi rad vedel, kaj imajo ženske zmeraj z umobolnimi opraviti!“ — „Navadno jih poroče!“ je odgovorila žena. Pa jo je imel.

2. Kvadrat.

(Boris Hrovatin, Ljubljana.)

a	a	d	d
e	e	l	m
m	o	o	o
o	t	t	v

Razvrsti te črke tako, da dobiš od zgoraj navzdol in od leve na desno enake besede.

3. Posetnica.

(Jožko Kessler, Ljubljana.)

C. Natanael Brili

Voljče

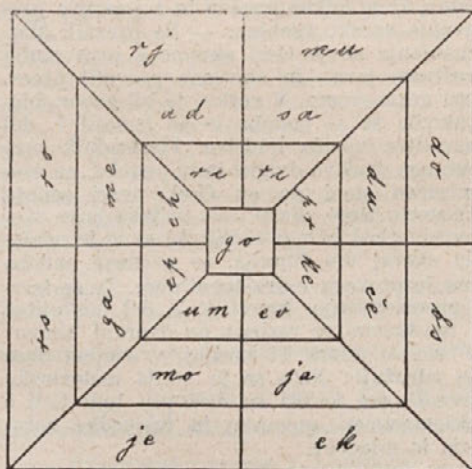
Uganke naših Orlov.

Urednik: Peter Butkovič-Domen

Zgonik, p. Prosek (Italija).

1. Mozaik.

(Miroljub, Kočevje.)

Kaj je ta mož?

4. Spremenitev.

(Boris Rihteršič, Celje.)

Smrt, kava, krojač, bokal, rosa, opica, sova, kuhar, lovec, ribič, denar.

Vzemi iz vsake besede po eno črko in sestavi iz teh črk ime in priimek starega slovenskega pisatelja.

Rešitev ugank je poslati v zaprtem pismu do 5. junija na uredništvo »Mladosti«, Ljubljana, Ljudski dom. — Izžrebani rešilec vseh ugank dobi knjigo: Fr. Zabret: Orlovstvo.

Rešitev ugank v 4. številki:

1. Spremenitev: Kakor seješ, tako boš žel. — 2. Številnica: Vižmarje. — 3. Posetnica: Kapitan vojne ladje. — 4. Skrivalica »Per-gamente«: Kjer se dela vse nedelje, tam se sreča mimo pelje.

Vse uganke so prav rešili: B. Hrovatin, Ljubljana; M. Štok, Radovljica; E. Štok, Ljubljana; J. Kessler, Ljubljana.

Izžrebana sta bila: M. Štok, Radovljica in J. Kessler, Ljubljana.

Vsebinska 5. številka: Prosveti in omiki: Dr. J. Jeraj: Obnova viteštva v slovenskih fantih. — Skender: Pesem. — J. Klug: Junaštvo. — L. J.: Pomagajmo si! — Fr. Strah: Orlovsko slovo. — A. Boštele: Čez noč. — Deset zapovedi za člane. — Carantanus: Sv. Urh - Sv. Helena - Sv. Krištof. — Otokar J.: Kako smo potovali v Ameriko. — Orlovska pisma. — To in ono: Telovadba in sport. — Raznoterosti. — Urednikov radio. — Tolmačev nabiralnik. — Iz kraja v kraj. — Za šalo in zares. — Slika orlovskega odseka v Celju.

Grafične ilustracije in jasni klišeji

dajo reklami šele pravo lice!

Jugoslovanska tiskarna
Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Klišarna - Litografija - Kameno-
in offset-tisk - Rotacija - Stereo-
tipija - Knjižno- in umetniški tisk

Prodajalna K.T.D.

(prej Ničman)

Ljubljana (poleg Jugoslov. tiskarne)

Vse pisalne potrebščine, po-
dobe, molitveniki, svetlinje,
devocijonalije itd.

Svoji k svojim!

Salda-konti, štrance,
blagajniške knjige,
= amerik. žurnale =
odjemalne knjižice

itd. — nudi p. n. trgovinam po iz-
redno ugodnih cenah

knjigoveznica K.T.D.
v Ljubljani, Kopit. 6/II.

Naša domača Kolinska cikorijska

je izborna in izdatna.

Zelo priporočamo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Dunajska c. 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe
kakor tudi stavbe med časom gradnje; b) vse
premično blago, mobilje, zvonove in enako;
c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpokli in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenj-
skem oddelku zavarovanje na doživetje
in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska
zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

L. Mikuš

Ljubljana
Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
**dežnikov in solnč-
nikov in
izprehodnih palic.**

Popravila točno in solidno.

TEODOR KORN

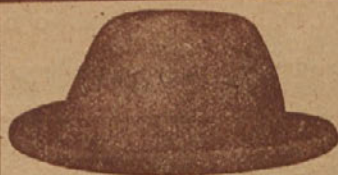
Ljubljana, Poljanska cesta 8

se priporoča cenjenemu občinstvu
za izvrševanje vsakovrstnih

kleparskih in vodovodnih instalaci-
jskih del ter za pokrivanje streh.

Vsa stavbna in kleparska dela v priznani
solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in
poštne prosto. Popravila točno in po
najnižji ceni.

Podružnica v TRSTU, Via Miramare 65,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Klobuke, srajce,

kravate, dežne plašče, dežnike i. d. modno
blago kupite najceneje pri

„Amerikancu“, Ljubljana, Stari trg 10.

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

ima v zalogi:

vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.

Tiskovine za Čebelico. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin
za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebelico.

Kupujte pri lastnem podjetju!

Kupujte pri lastnem podjetju!

„Jugometalija“ r. z. z o. z.

splošna kovinska industrija izdeluje vsakovrstne bakrene
kolle kakor tudi vsakovrstne druge pločevinaste predmete.

Telefon 729

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18

Telefon 729

Jugoslovanška knjigarna v Ljubljani

Jurčič Josip, Spisi. Uredil dr. Ivan Grafenauer. 10 zvezkov po Din 16.—, vezani
po Din 20.—.

Glaser, Zbirka slov. narodnih pesmi. Din 16.—, vezano Din 20.—.

Gregorčič, Poezije. I. zvezek. Din 16.—, vezano Din 20.—.

Miran Boris (Stritar), Strunam slovo. Din 6.—, vezano Din 10.—.

Burnett-Pribil, Mali lord. Roman. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Širok, Slepí slavčki. Kratke povesti. Din 18.—.

Bevk, Rablji. Povesti. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Bevk, Faraon. Povesti in slike. Din 28.—.

Cankar, Moje življenje. Din 16.—, vezano Din 20.—.

Erjavec Franc, Izbrani spisi. I. Din 16.—.

Kellermann-Velikonja, Tunel. Socialni roman. Din 24.—, vezano Din 30.—.

Meško, Dve sliki. Povesti. Din 20.—, vezano Din 36.—.

Pregelj, Joannes Plebanus. Povest. Din 30.—.

Pregelj, Zgodbe zdravnika Muznika. Zgodovinska povest. Din 14.—.

Tagore, Povesti. Din 12.—.

Erjavec, Slovenci. Zemljepisni, zgodovinski, kulturni in gospodarski pregled.
Osnovi za predavanje. Din 40.—.

Dostojev, Pravila za oliko. Din 30.—.

Ceniki so brezplačno na razpolago!

Jugoslovanška knjigarna v Ljubljani

Mladost glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu.
Urejuje Jože Jagodic, Ljubljana, Pred škofijo 4. — List
izdaja konzorcij „Mladosti“ v Ljubljani (Dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska c. 38). —
Tiska Jugoslovanška tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravišтво je v Ljubljani, Ljudski
dom (pisarna Društvene nabavne zadruge). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom
(Orl. Podzveza). — Naroča se: Upravišтво „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom.
Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno;
posamezna številka Din 2.50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.